

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА

ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ, КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

Кафедра української мови

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор
Лінгвістико-педагогічної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2024

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІНГВІСТИЧНА ЕКСПЕРТОЛОГІЯ:

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ЕКСПЕРТИЗИ

для студентів

спеціальності 035 Філологія

рівня вищої освіти другого (магістерського)

спеціалізації 035.01 Українська мова та література

освітньої програми 035.01.01 Українська мова і література

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА	
Мед. СЕРПІС: 48307890	
Програма № <u>3103/24</u>	
Наказом ректора за номером _____	
_____	_____
_____	_____

Київ-2024

Розробник:

Сасвич Ірина Георгіївна, канд. філол. наук, доцент кафедри української мови

Викладач:

Сасвич Ірина Георгіївна, канд. філол. наук, доцент кафедри української мови

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні

кафедри української мови

Протокол від ___ 17.01.2024 №1 _____

Завідувач кафедри

(М. О. Вінтонів)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми
(керівником проектної групи) 035 Українська мова і література _____ 2024 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

(керівник проектної групи)

(М.О.Вінтонів)

Робочу програму перевірено

01.02. 2024 р.

Заступник декана факультету української філології, культури і мистецтва з

науково-методичної та навчальної роботи

С. І. Горобець

Пролонговано:

на 20___/20___ н.р. _____ (_____) . «___» 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20___/20___ н.р. _____ (_____) . «___» 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20___/20___ н.р. _____ (_____) . «___» 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20___/20___ н.р. _____ (_____) . «___» 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
<i>Лінгвістична експертологія</i>		
Вид дисципліни	<i>вибіркова</i>	
Мова викладання навчання та оцінювання	<i>українська</i>	
Загальний обсяг кредитів / годин	<i>9/270</i>	
Освітня програма 035.01.01 Українська мова і література		
Курс	<i>2</i>	<i>-</i>
Семестр	<i>3-4</i>	<i>-</i>
Кількість змістових модулів з розподілом:	<i>9</i>	<i>-</i>
<i>Змістовий модуль «Психолінгвістичні експертизи»</i>		
Обсяг кредитів	<i>2</i>	<i>-</i>
Обсяг годин, у тому числі:	<i>60</i>	<i>-</i>
Аудиторні	<i>16</i>	<i>-</i>
Модульний контроль	<i>4</i>	<i>-</i>
Семестровий контроль	<i>7</i>	<i>-</i>
Самостійна робота	<i>33</i>	<i>-</i>
Форма семестрового контролю	<i>екзамен</i>	<i>-</i>

Освітня програма 035.01.01 Українська мова і література

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
<i>Психолінгвістичні експертизи</i>		
Вид дисципліни	<i>обов'язкова</i>	
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>	
Загальний обсяг кредитів / годин	<i>2/ 60</i>	
Курс	<i>2</i>	<i>-</i>
Семестр	<i>4</i>	<i>-</i>
Кількість змістових модулів з розподілом:	<i>2</i>	<i>-</i>
Обсяг кредитів	<i>2</i>	<i>-</i>
Аудиторні	<i>16</i>	<i>-</i>
Модульний контроль	<i>4</i>	<i>-</i>
Семестровий контроль	<i>7</i>	<i>-</i>
Самостійна робота	<i>33</i>	<i>-</i>
Форма семестрового контролю з дисципліни «Лінгвістична експертологія»	<i>екзамен</i>	<i>-</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Психолінгвістичні експертизи» – сформувати основи психолінгвістичної експертизи як спеціальної сфери прикладного застосування фахової компетенції.

Завдання дисципліни:

- познайомити студентів з основними проблемами психолінгвістичної експертизи як сфери експертної діяльності;
- простежити діалектичний зв'язок між мовою/мовленням та іншими психологічними явищами і процесами у складі мовленнєвої діяльності;
- сформувані системні уявлення про основні напрями здійснення психолінгвістичної експертизи;
- поглибити фахову компетенцію лінгвістів щодо функцій і стилістичного ресурсу мови під час вирішення завдань психолінгвістичної експертизи.

Під час лекційних і семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні магістри за спеціалізацією «Українська мова та література», освітньою програмою «Українська мова і література» *набувають таких програмних компетентностей: ЗК – 1; 2; 3; 4; 5; 7, 9; 11 (загальні компетентності), ФК – 3; 4; 7; 8; 11 (фахові компетентності):*

ЗК-1: Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-2: Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-3: Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-4: Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-5: Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК-7: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-9: Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-11: Здатність до проведення досліджень на належному рівні.

ФК-3: Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК-4: Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного /мовленнєвого матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК-7: Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі досліджень з українського мовознавства.

ФК-8: Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК-11: Здатність до створення, редагування, реферування і систематизації текстів усіх типів, зокрема перекладних.

3. Результати навчання за дисципліною

Після опанування дисципліни «Психолінгвістична експертиза» студенти повинні мати такі *програмні результати навчання: ПРН-3-1; ПРН-3-2; ПРН-У-2; ПРН-У-5; ПРН-У-6; ПРН-У-7; ПРН-У-8; ПРН-У-9; ПРН-У-11; ПРН-У-12; ПРН-С-1; ПРН-С-3; ПРН-С-4.*

- ПРН-З-1:** Демонструвати знання в галузі гуманітарних наук, застосовувати їхні методи в різних видах професійної діяльності.
- ПРН-З-2:** Виявляти знання і розуміння мовознавчих дисциплін у синхронії та діахронії.
- ПРН-У-2:** Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
- ПРН-У-5:** Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.
- ПРН-У-6:** Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.
- ПРН-У-7:** Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.
- ПРН-У-8:** Збирати й систематизувати мовні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів.
- ПРН-У-9:** Дотримуватися правил академічної доброчесності.
- ПРН-У-11:** Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.
- ПРН-У-12:** Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
- ПРН-С-1:** Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- ПРН-С-3:** Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.
- ПРН-С-4:** Здійснювати науковий аналіз мовного й мовленнєвого матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

№ заняття	Назва заняття	Кількість годин						
		Р аз ом	А уд и т ор ні	Л ек ці ї	Пр акт ич ні зан ятт я	С а м ос ті й на ро бо та	Пі дс ум к. ко нт ро ль	С е м ес тр ов и й ко нт р.
Змістовий модуль I. Загальні питання організації та проведення психолінгвістичної експертизи								
1.	Об'єкт, предмет і методи психолінгвістичної експертизи	12	4	2	2	8		
2.	Психолінгвістичні засади мовленнєвого впливу. Оцінні висловлення	12	4	2	2	8		
Разом		26	8	4	4	16	2	
Змістовий модуль II. Психолінгвістична експертиза комунікації								
3.	Психолінгвістична експертиза в усній і писемній мовленнєвій діяльності	13	4	2	2	9		
4.	Експертизи у справах розпалювання соціальної, расової, національної та релігійної ворожнечі.	12	4	2	2	8		
Разом		27	8	4	4	17	2	
Разом за навчальним планом		60	16	8	8	33	4	7

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Загальні питання організації та проведення психолінгвістичної експертизи

Тема 1. Об'єкт, предмет і методи психолінгвістичної експертизи

Об'єкт, предмет, завдання і методи психолінгвістичної експертизи. Специфіка психолінгвістичної експертизи. Психолінгвістична експертиза в Україні і світі.

Контент-аналіз як метод вивчення об'єктивного опису та класифікації вираженої або прихованої інформації. Інтент-аналіз як метод з'ясування намірів учасників комунікації. Загальні риси текстів ЗМІ.

Практичне заняття 1

Рекомендована література:

Основна: 1 – 4.

Додаткова: 3; 5; 6; 7; 9; 11; 13; 16; 18.

Тема 2. Психолінгвістичні засади мовленнєвого впливу. Оцінні висловлення

Основні ознаки психолінгвістичного впливу. Взаємозв'язок мови/мовлення та психологічних явищ і процесів у процесі комунікації. Оцінні висловлення та їх класифікація.

Практичне заняття 2

Рекомендована література:

Основна: 1 – 4.

Додаткова: 4; 5; 8; 10; 14; 15; 16; 17; 19; 20.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Психолінгвістична експертиза комунікації

Тема 3. Психолінгвістична експертиза в усній і писемній мовленнєвій діяльності

Характеристика особливостей усної та писемної комунікації. Кореляції психолінгвістичної експертизи і різних форм комунікації. Психолінгвістичні характеристики текстів ЗМІ.

Практичне заняття 3

Рекомендована література:

Основна: 1 – 4.

Додаткова: 3; 4; 6; 9; 10; 11; 13.

Тема 4. Психолінгвістичні експертизи у справах розпалювання соціальної, расової, національної та релігійної ворожнечі

Психолінгвістичні проблеми сприйняття та оцінювання тексту. Співвіднесення мовлення з дійсністю. Поняття «ксенофобія». Порухення соціальної, національної, расової або релігійної ворожнечі як умисна і цілеспрямована дія. Процедура контент-аналізу текстів ЗМІ. Процедура інтент-аналізу текстів ЗМІ.

Практичне заняття 4

Рекомендована література:

Основна: 1 – 4.

Додаткова: 1; 2; 3; 10; 12; 13.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	54	-	54
Максимальна кількість балів:	108				
Розрахунок коефіцієнта:	7,2				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Загальні питання організації та проведення психолінгвістичної експертизи

1. Опрацювання лекційного матеріалу (опорні схеми, таблиці тощо для кращого засвоєння тем за поданим до кожної теми списком літератури).
2. Опрацювання статей:
 - Засекіна Л. В. Психолінгвістика, мовленнєва діяльність, особистість: співвідношення понять у контексті мовленнєвої генези дитини. *Психолінгвістика*. 2008. Вип. 2. С. 14—20;
 - Журавльова М. Методика проведення психологічної експертизи моральних страждань, завданих групі осіб. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2021. Вип. 3(25). С. 125—134.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Психолінгвістична експертиза комунікації

1. Опрацювання лекційного матеріалу (опорні схеми, таблиці тощо для кращого засвоєння тем за поданим до кожної теми списком літератури).
2. Опрацювання статей:
 - Ажнюк Л. В. Конфліктний медійний текст як об'єкт лінгвістичної експертизи. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*, 2013. С. 18–23;
 - Ажнюк Л. В. Погроза як об'єкт лінгвістичної експертизи. *Мовознавство*. 2022. № 2. С. 41 – 62.

Критерії оцінювання виконаних студентами завдань для самостійної роботи

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни «Психолінгвістика» оцінюється за такими параметрами:

5 балів – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, із наведенням прикладів і застосуванням методу аналізу. Студент самостійно працює з науковою літературою; робить висновки; вміє формулювати й обґрунтовувати власну позицію.

4 балів – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, але з певними помилками щодо викладу матеріалу та без наведення прикладів до окремих фактів і явищ. Студент працює із запропонованою науковою літературою; робить висновки. Однак у процесі відтворення самостійно дібраного матеріалу простежується брак власних суджень і прояву узагальнень.

3 бали – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, але з порушенням логіки й послідовності викладу матеріалу та без ілюстрування прикладами. У роботі допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Студент працює із запропонованою науковою літературою, але аналізує її недбало, без висвітлення поглядів різних науковців.

2 бали – завдання для самостійної роботи виконані не в повному обсязі, частково самостійно. Студент володіє матеріалом на початковому рівні, викладає його хаотично і необґрунтовано, без дотримання мовних норм; має фрагментарні навички роботи з науковими джерелами і не вміє робити висновки.

1 бал – виконано менше половини завдань для самостійної роботи. Матеріал фрагментарний, не систематизований, не ілюстрований прикладами, порушена структура викладу. Його основу складає необґрунтоване копіювання чужих думок і позицій. Студент не вміє працювати з науковими джерелами і робити узагальнення.

0 балів – більшу частину самостійних завдань не виконано. Студент лише частково володіє навчальним матеріалом, не вміє чітко, лаконічно й послідовно висвітлювати його; не працює з науковими і навчальними джерелами.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Кожний модуль включає бали за модульну контрольну роботу (модульний контроль).

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в ЕНК.

Модульний контроль здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Модульна контрольна робота містить 25 тестових завдань.

Критерії оцінювання виконання студентами модульних контрольних робіт: правильна відповідь на одне тестове завдання – 1 бал.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль із дисципліни "Лінгвістична експертологія" здійснюватиметься з урахуванням компонентів чотирьох дисциплін: «Юридично-лінгвістичні експертизи», «Мовні експертизи», «Психолінгвістика», «Психолінгвістичні експертизи». Контроль проводитиметься комплексно: одне завдання з дисципліни «Юридично-лінгвістичні експертизи» (10 б.), одне завдання – «Мовні експертизи» (10 б.), одне завдання – «Психолінгвістика» (10 б.), одне завдання – «Психолінгвістичні експертизи» (10 б.). Відповідно чотири завдання – 40 балів. До складання екзамену допускаються студенти, які активно відпрацювали всі семінарські заняття, написали всі модульні контрольні роботи та виконали блок самостійної роботи.

Критерії оцінювання

Метою підсумкового контролю з дисципліни «Лінгвістична експертологія: Психолінгвістичні експертизи» є перевірка рівня засвоєння студентом всієї програми, яка включає одне теоретичне питання.

Максимальна кількість балів за одне теоретичне питання – 10.

Критерії оцінювання теоретичного питання (максимальна кількість балів: 10)

Значення оцінки	Оцінка за п'ятнадцятибальною шкалою
Відмінний рівень знань у межах обов'язкового матеріалу з можливими, незначними недоліками	9-10 балів
Достатньо високий рівень знань у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок	8 балів
Загалом добрий рівень знань з незначною кількістю помилок	7 балів
Посередній рівень знань із значною кількістю недоліків.	5-6 балів
Мінімально можливий допустимий рівень знань	4 бали
Недостатній рівень знань із значною кількістю помилок	1-3 бали

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Об'єкт, предмет і завдання психолінгвістичних експертиз.
2. Специфіка психолінгвістичної експертизи.
3. Нормативна база психолінгвістичної експертизи.
4. Контент-аналіз як метод психолінгвістичної експертизи.
5. Інтент-аналіз як метод психолінгвістичної експертизи.
6. Загальні риси текстів ЗМІ.
7. Психолінгвістичні характеристики текстів ЗМІ.
8. Процедура контент-аналізу текстів ЗМІ.
9. Процедура інтент-аналізу текстів ЗМІ.
10. Основні ознаки психолінгвістичного впливу.
11. Взаємозв'язок мови/мовлення та психологічних явищ і процесів у процесі комунікації.
12. Суть оцінних висловлень.
13. Класифікація оцінних висловлень.
14. Характеристика особливостей усної та писемної комунікації.
15. Особливості психолінгвістичної експертизи усних текстів.
16. Особливості психолінгвістичної експертизи писемних текстів.
17. Психолінгвістичні проблеми сприйняття та оцінювання тексту. Співвіднесення мовлення з дійсністю.
18. Поняття «ксенофобія».
19. Пропаганда соціальної, національної, релігійної або мовної нерівності.
20. Порухення соціальної, національної, расової або релігійної ворожнечі як умисна і цілеспрямована дія.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтин-г ова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання

Рейтин-г ова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

«Психолінгвістичні експертизи»

Разом: лекції – 8 год., практичні заняття – 8 год.,
самостійна робота – 33 години, МКР – 4 год., семестровий контроль – 7 год., екзамен

Тиждень	I-II	I-II	III-IV V-VI	V-VI	VII-VIII
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II	
Назва модуля	Загальні питання організації та проведення психолінгвістичної експертизи			Психолінгвістична експертиза комунікації	
Кількість балів за модуль	54 балів			54 балів	
Лекції	Л. 1		Л. 2	Л.3	Л. 4
Години	2 год.		2 год.	2 год	2 год.
Теми лекцій	Об'єкт, предмет і методи психолінгвістичної експертизи (1 б.)		Психолінгвістичні засади мовленнєвого впливу. Оцінні висловлення. (1 б.)	Психолінгвістична експертиза в усній і писемній мовленнєвій діяльності (1б)	Психолінгвістичні експертизи у справах розпалювання соціальної, расової, національної та релігійної ворожнечі (1 б.)
Теми практичних занять	Об'єкт, предмет і методи психолінгвістичної експертизи (11 б.)		Психолінгвістичні засади мовленнєвого впливу. Оцінні висловлення. (11 б.)	Психолінгвістична експертиза в усній і писемній мовленнєвій діяльності (11б)	Психолінгвістичні експертизи у справах розпалювання соціальної, расової, національної та релігійної ворожнечі (11б.)
Самостійна робота	5 балів			5 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	
Підсумковий контроль.	Екзамен (40 балів)				

8. Рекомендовані джерела

I. Основна

1. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Вступ до психолінгвістики: Навчальний посібник. Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2002. 168 с.
2. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Психолінгвістична діагностика : навч. посіб. Луцьк. Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2008. 188 с.
3. Куранова С. І. Основи психолінгвістики: навч. посібн. К.: ВЦ «Академія», 2012. 208 с.
4. Психологія мовлення і психолінгвістика: навч. посібник / Калмикова Л.О., Калмиков Г.В., Лапшина І.М., Харченко Н.В.; За заг. ред. Л.О.Калмикової. К.: Переяслав-Хмельницький педагогічний інститут : Фенікс, 2008. 245 с.

II. Додаткова

1. Ажнюк Л. В. Конфліктний медійний текст як об'єкт лінгвістичної експертизи. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*, 2013. С. 18 – 23.
2. Ажнюк Л. В. Погроза як об'єкт лінгвістичної експертизи. *Мовознавство*. 2022. № 2. С. 41 – 62.
3. Алікіна Н. В., Біленчук П. Д., Зубань М. А., Ромашко А. В. Психогічна експертиза в слідчій практиці: Навчальний посібник. Київ : Вид-во Укр. акад. внутр. справ, 1993. 56 с.
4. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2009. 376 с.
5. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології : монографія. Львів : Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка, 2000. 236 с.
6. Гайдамакіна Д., Тамошюнайте Р. Особливості дослідження коротких рукописних записів, виконаних особами похилого та старечого віку. *Теорія та практика судової експертизи та криміналістики*, 2022, Вип. 1(26). С. 79 – 94. Режим доступу: <https://khrife-journal.org/index.php/journal/article/view/512/570>
7. Журавльова М. Методика проведення психологічної експертизи моральних страждань, завданих групі осіб. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2021. Вип. 3(25). С. 125—134. Режим доступу: <https://khrife-journal.org/index.php/journal/article/view/504/550>
8. Єльнікова Н. І. Теоретичні засади вивчення девіантної комунікації. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2021. Т. 32 (71). № 4. Ч.1. С. 18 – 23. Режим доступу: https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/14163/Teoretychni%20zasady_Yelnikova_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y
9. Засекіна Л. В. Психолінгвістика, мовленнєва діяльність, особистість: співвідношення понять у контексті мовленнєвої генези дитини. *Психолінгвістика*. 2008. Вип. 2. С. 14-20. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2008_2_2
10. Засекіна Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та міжособове спілкування: навч. посіб. 2-е вид. Київ, 2018. 216 с.
11. Іванович А., Науменко С., Брюхань С. Оцінювання ідентифікаційних ознак почерку за різних форм висновку експерта. *Теорія та практика судової експертизи та криміналістики*, 2021, Вип. 3 (25), С. 99 – 113. Режим доступу: <https://khrife-journal.org/index.php/journal/article/view/502/548>

12. Ковкіна Є. В., Свиридова Л. В., Дідушок Н. Я. Семантико-текстуальні дослідження закликів. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*, 2020. Вип. 22. С. 280—292. Режим доступу: <https://khrife-journal.org/index.php/journal/article/view/385/398>
13. Науменко С., Брюхань С., Катарага О. Деякі аспекти експертного дослідження текстів малого обсягу. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2021. Вип. 2 (24). С. 123—13. Режим доступу: <https://khrife-journal.org/index.php/journal/article/view/489/524>
14. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. / За заг. ред. Є.Д.Скулиша. 2-ге вид. К.: ЗАТ “ВПОЛ”, 2011. 248 с.
15. Кутуза Н. В. Комунікативна сугестія в рекламному дискурсі: психолінгвістичний аспект : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. 648 с.
16. Пуляєвська М. Є. Психосемантика як чинник розробки психодіагностичних методик: автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.01. Одеса, 2012. 20 с.
17. Тепляков М. М. Психосемантичний аналіз трансформації свідомості особистості : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.01. Київ, 2019. 44 с.
18. Carroll D. *Psychology of Language*. Cengage Learning, 2007. 512 p.
19. *Cognitive Neuroscience of Natural Language Use*. Cambridge University Press, 2015. 279 p.
20. Levelt Willem. *A History of Psycholinguistics: The Pre-Chomskyan era*. New York: Oxford University Press, 2014, 672 p.
21. Pinker S. *How the Mind Works*. London: Penguin Books. 2017. 688 p.